

DIREKTIVA KOMISIJE 2010/43/EU

od 1. srpnja 2010.

o provedbi Direktive 2009/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu organizacijskih zahtjeva, sukoba interesa, poslovanja, upravljanja rizicima i sadržaja sporazuma između depozitara i društva za upravljanje

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, uzimajući u obzir Direktivu 2009/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o usklađivanju zakona i drugih propisa u odnosu na subjekte za zajednička ulaganja u prenosive vrijednosne papire (UCITS) ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 12. stavak 3., članak 14. stavak 2., članak 23. stavak 6., članak 33. stavak 6. i članak 51. stavak 4.

budući da:

- (1) Potrebno je u najvećoj mjeri uskladiti pravila i terminologiju vezanu uz organizacijske zahtjeve, sukobe interesa i poslovanje sa standardima koji su u području financijskih usluga uvedeni Direktivom 2004/39/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o tržištima financijskih instrumenata kojom se izmjenjuju Direktiva Vijeća 85/611/EEZ i 93/6/EEZ i Direktiva 2000/12/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te stavlja izvan snage Direktiva Vijeća 93/22/EEZ ⁽²⁾ te Direktiva Komisije 2006/73/EZ od 10. kolovoza 2006. o provedbi Direktive 2004/39/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u vezi s organizacijskim zahtjevima i uvjetima poslovanja investicijskih društava i izraza definiranih za potrebe te Direktive ⁽³⁾. Takvo usklađivanje, uzimajući u obzir posebnosti poslovanja koje se odnosi na upravljanje zajedničkim portfeljem, omogućilo bi postizanje jednakih standarda ne samo između različitih sektora financijskih usluga, već i šire, u okviru poslova upravljanja imovinom, s obzirom da su neke države članice već prenijele određene zahtjeve Direktive 2006/73/EZ na društva za upravljanje UCITS-ima.
- (2) Primjereno je donijeti ta pravila u obliku direktive kako bi se omogućilo usklađivanje provedbenih odredbi s posebnostima određenog tržišta i pravnog sustava pojedine države članice. Direktiva će također omogućiti najvišu razinu usklađenosti sa sustavom koji je nastao Direktivom 2006/73/EZ.
- (3) Iako su načela propisana ovom Direktivom općenito značajna za sva društva za upravljanje, ona su dovoljno fleksibilna kako bi osigurala da su njihova primjena i nadzor takve primjene koji provode nadležna tijela razmjerni i da vode računa o vrsti, opsegu, i složenosti poslovanja društva za upravljanje i raznolikost društava koje spadaju u područje primjene Direktive 2009/65/EZ, kao i o raznolikosti različitih UCITS-a kojima može upravljati neko društvo za

upravljanje.

- (4) U mjeri u kojoj to dozvoljava nacionalno pravo, društva za upravljanje trebala bi imati mogućnost povjeriti trećim osobama neke od svojih aktivnosti. Provedbena pravila trebala bi glasiti u skladu s tim. Društvo za upravljanje trebalo bi postupati s dužnom pažnjom pri određivanju da li se, s obzirom na prirodu poslova koji bi se povjerali trećim osobama, društvo koje obavlja navedene aktivnosti može smatrati kvalificiranim i sposobnim za preuzimanje poslova o kojima je riječ. Stoga bi treća osoba morala ispunjavati sve organizacijske zahtjeve i zahtjeve u vezi sukoba interesa u pogledu aktivnosti koju će obavljati. Slijedom toga, društvo za upravljanje bi također trebalo provjeriti da je treća osoba poduzela primjerene mjere radi usklađenosti s navedenim zahtjevima, te bi trebalo učinkovito pratiti usklađenost trećih osoba s navedenim zahtjevima. Kad je osoba kojoj su delegirani poslovi odgovorna za primjenu pravila kojima se uređuju delegirani poslovi, istovjetni organizacijski zahtjevi i zahtjevi u vezi sukoba interesa primjenjuju se na praćenje delegiranih poslova. Društvo za upravljanje bi trebalo pri određivanju kvalificiranosti i sposobnosti trećih osoba, uz dužnu pažnju, uzeti u obzir činjenicu da se na treće osobe kojima su poslovi delegirani često primjenjuje Direktiva 2004/39/EZ.
- (5) Kako bi se izbjegla primjena različitih standarda na društva za upravljanje i društva za investicije koja nisu odabrala društvo za upravljanje, ova posljednja trebaju podlijegati istim pravilima poslovanja i odredbama u vezi sukoba interesa i upravljanja rizicima kao i društva za upravljanje. Stoga se pravila ove Direktive o administrativnim postupcima i mehanizmima unutarnje kontrole primjenjuju, kao pitanje dobre prakse, kako na društva za upravljanje tako i na društva za investicije koja nisu odabrala društvo za upravljanje, vodeći računa o načelu proporcionalnosti.
- (6) Direktiva 2009/65/EZ zahtijeva od društava za upravljanje da raspolažu odgovarajućim administrativnim postupcima. U cilju ispunjavanja ovog zahtjeva, društva za upravljanje trebala bi uspostaviti dobro dokumentiranu organizacijsku strukturu u kojoj su jasno dodijeljene odgovornosti i u kojoj je osiguran dobar protok informacija između svih uključenih strana. Društva za upravljanje moraju također uspostaviti sustave zaštite informacija i osiguranja kontinuiteta poslovanja koji im omogućuju izvršavanje obveza u slučajevima kad njihove aktivnosti obavljaju treće osobe.
- (7) Društva za upravljanje također trebaju održavati potrebne resurse, posebno zaposliti osoblje s odgovarajućim kvalifikacijama, znanjem i iskustvom, kako bi mogla ispunjavati svoje dužnosti.
- (8) Što se tiče sigurnosti postupaka obrade podataka i obveze da se rekonstruiraju sve transakcije koje uključuju UCITS, društvo za upravljanje trebalo bi imati uspostavljene mjere koje omogućuju pravodobno i pravilno evidentiranje svake transakcije izvršene u ime UCITS-a.

- (9) Računovodstvo je jedno od ključnih područja u upravljanju UCITS-ima. Stoga je od najveće važnosti da računovodstveni postupci budu detaljnije utvrđeni u provedbenom zakonodavstvu. Ova Direktiva stoga treba podupirati načela koja omogućuju izravno utvrđivanje sve imovine i obveza UCITS-a ili njegovih investicijskih dijelova i vođenje odvojenih računa. Osim toga, kad postoje različite klase dionica koje, na primjer, ovise o visini naknade za upravljanje, trebalo bi biti moguće izravno izvući neto vrijednost imovine tih različitih klasa iz računovodstvene evidencije.
- (10) Jasna podjela odgovornosti između višeg rukovodstva i nadzorne funkcije važna je za provođenje odgovarajućih mehanizama unutarnje kontrole, što se zahtijeva Direktivom 2009/65/EZ. To podrazumijeva da više rukovodstvo treba biti odgovorno za provođenje opće investicijske politike, kako je to navedeno u Uredbi Komisije (EU) br. 583/2010 od 1. srpnja 2010. o provedbi Direktive 2009/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u vezi s ključnim informacijama za ulagatelje i uvjetima koje je potrebno ispuniti prilikom dostavljanja ključnih informacija ulagateljima ili prospekta na trajnom mediju koji nije papir ili putem internetske stranice ⁽⁴⁾. Više rukovodstvo treba također zadržati odgovornost za investicijske strategije koje su opći pokazatelji strateške raspodjele imovine UCITS-a, kao i za investicijske tehnike koje su potrebne za primjereno i učinkovito provođenje investicijske politike. Jasna podjela odgovornosti također treba osigurati postojanje primjerene kontrole koja osigurava da je imovina UCITS-a uložena u skladu s pravilima fonda ili dokumentima o osnivanju s ciljem poštovanja važećih pravnih odredbi i ograničenja u vezi s rizikom svakog UCITS-a. Podjela odgovornosti treba biti u skladu s ulogom i odgovornostima višega rukovodstva i nadzorne funkcije na temelju važećeg nacionalnog zakonodavstva i kodeksa korporativnog upravljanja. Moguće je da više rukovodstvo uključuje neke ili sve članove uprave.
- (11) Kako bi se osiguralo da društvo za upravljanje raspolaže primjerenim kontrolnim mehanizmima, nužna je trajna funkcija praćenja usklađenosti i funkcija unutarnje revizije. Funkcija praćenja usklađenosti treba biti određena na takav način da osigurava da se može otkriti svaki rizik neispunjavanja obveza društva za upravljanje na temelju Direktive 2009/65/EZ. Funkcija unutarnje revizije treba biti usmjerena na potvrđivanje i procjenu različitih kontrolnih postupaka i administrativnih mjera koje je uspostavilo društvo za upravljanje.
- (12) Nužno je omogućiti društvima za upravljanje određenu fleksibilnost prilikom strukturiranja organizacije vlastitog upravljanja rizicima. Kad nije primjereno niti razmjerno raspolagati odvojenom funkcijom upravljanja rizicima, društvo za upravljanje bi ipak trebalo biti u mogućnosti dokazati da posebne mjere zaštite protiv sukoba interesa omogućuju neovisno provođenje aktivnosti upravljanja rizicima.

- (13) Direktiva 2009/65/EZ obvezuje društva za upravljanje da donesu pravila o osobnim transakcijama. U skladu s Direktivom 2006/73/EZ, društva za upravljanje trebaju spriječiti svoje zaposlenike kod kojih postoji sukob interesa ili koji posjeduju povlaštenu informaciju u smislu Direktive 2003/6/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2003. o trgovanju na temelju povlaštenih informacija i manipuliranju tržištem (zlouporaba tržišta) ⁽⁵⁾, da zaključuju osobne transakcije koje su posljedica zlouporabe informacija koje su pribavili izvršavajući svoju profesionalnu djelatnost.
- (14) Direktiva 2009/65/EZ zahtijeva od društava za upravljanje da osiguraju da se svaka transakcija u portfelju UCITS-a može rekonstruirati prema svome porijeklu, uključenim stranama, vrsti te vremenu i mjestu izvršenja. Stoga je potrebno odrediti zahtjeve za evidentiranje transakcija u portfelju te zahtjeva za upis i isplatu.
- (15) Direktiva 2009/65/EZ zahtijeva od društava za upravljanje UCITS-ima da imaju uspostavljene prikladne mehanizme kako bi se osiguralo pravedno postupanje UCITS-ima u slučaju neizbježnih sukoba interesa. Stoga društva za upravljanje trebaju u takvim slučajevima osigurati da više rukovodstvo ili drugo nadležno unutarnje tijelo društva za upravljanje budu odmah obaviješteni kako bi mogli donijeti odluke nužne za osiguranje pravednog postupanja za UCITS-e i njihove imatelje udjela.
- (16) Od društava za upravljanje bi trebalo zahtijevati da donesu, primjenjuju i održavaju učinkovitu i primjerenu strategiju za ostvarivanje prava glasa koja su povezana s financijskim instrumentima koje drže UCITS-i kojima ona upravljaju, s ciljem osiguranja da se ta prava ostvaruju isključivo u korist UCITS-a. Informacije koje se odnose na strategiju i njenu primjenu trebaju biti dostupne ulagateljima, uključujući i putem internetskih stranica. Ovisno o slučaju, odluka da se ne koriste prava glasa može se u određenim okolnostima smatrati odlukom u isključivu korist UCITS-a, ovisno o investicijskoj strategiji. Međutim, ne smije biti isključena mogućnost da društvo za investicije samo glasa ili da da svom društvu za upravljanje posebne upute za glasanje.
- (17) Obveza obavješćivanja višeg rukovodstva ili drugog nadležnog unutarnjeg tijela društva za upravljanje kako bi donijeli potrebne odluke, ne smije ograničiti obveze društava za upravljanje i UCITS-a da prijave, na primjer u svojim periodičkim izvješćima, situacije u kojima organizacijske i administrativne mjere u vezi sukoba interesa nisu bile dovoljne da u razumnoj mjeri osiguraju da se spriječi rizik od nastanka štete. U takvim bi izvješćima trebalo objasniti i obrazložiti odluke koje je donijelo društvo za upravljanje, čak i u slučaju kad je donesena odluka da se ne postupa, vodeći računa o unutarnjim politikama i postupcima donesenim s ciljem utvrđivanja, sprečavanja i upravljanja sukobima interesa.

- (18) Direktiva 2009/65/EZ obvezuje društva za upravljanje da postupaju u najboljem interesu UCITS-a kojim upravljaju i integriteta tržišta. Neka ponašanja, poput tržišne preprodaje kojom bi se zlorabila razlika u cijeni i trgovanja na burzi u vrijeme oko zatvaranja burze, mogu naštetiti imateljima udjela i oslabiti funkcioniranje tržišta. Stoga društva za upravljanje trebaju imati uspostavljene primjerene postupke za sprečavanje zlorab. Osim toga, društva za upravljanje trebala bi imati uspostavljene primjerene postupke kako bi se zaštitila od nerazumnih troškova i prekomjernog trgovanja, vodeći računa o investicijskim ciljevima i politici UCITS-a.
- (19) Društva za upravljanje također trebaju djelovati u najboljem interesu UCITS-a, kad izravno izvršavaju naloge za trgovanje u ime UCITS-a kojim upravljaju ili kad ih prosljeđuju trećim osobama. Kad društva za upravljanje izvršavaju naloge u ime UCITS-a, trebaju poduzeti sve odgovarajuće korake za dosljedno ostvarivanje najpovoljnijeg ishoda za UCITS, vodeći računa o cijeni, troškovima, brzini, vjerojatnosti izvršenja i namire, veličini i vrsti naloga, te svim drugim okolnostima koje su značajne za izvršenje naloga.
- (20) Kako bi se osiguralo da društva za upravljanje postupaju s pažnjom dobrog stručnjaka u najboljem interesu UCITS-a kojim upravljaju, kako to zahtijeva Direktiva 2009/65/EZ, potrebno je propisati pravila za postupanje s nalogima.
- (21) Određene naknade, provizije ili nenovčane koristi koje se mogu platiti društvu za upravljanje ili ih može platiti društvo za upravljanje, ne smiju se dozvoliti, jer bi mogle imati utjecaj na poštovanje zahtjeva iz Direktive 2009/65/EZ da društvo za upravljanje treba postupati pošteno, pravedno i profesionalno u skladu s najboljim interesima UCITS-a. Stoga je nužno odrediti jasna pravila koja će precizirati kada se plaćanje naknada, provizija ili nenovčane koristi ne smatra kršenjem tih načela.
- (22) Prekogranične aktivnosti društva za upravljanje stvaraju nove izazove za odnos između društva za upravljanje i depozitara UCITS-a. Kako bi se osigurala potrebna pravna sigurnost, potrebno je u ovoj Direktivi odrediti glavne elemente sporazuma između depozitara UCITS-a i društva za upravljanje, kad je društvo za upravljanje osnovano u državi članici koja nije matična država članica UCITS-a. S obzirom na potrebu da se osigura da ovaj ugovor na primjeren način služi svojoj svrsi, potrebno je predvidjeti kolizijska pravila, koja odstupaju od članaka 3. i 4. Uredbe (EZ) br. 593/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze (Rim I) ⁽⁶⁾, na takav način da pravo mjerodavno za ovaj sporazum treba biti pravo matične države članice UCITS-a.
- (23) Direktiva 2009/65/EZ sadrži obvezu da se navedu kriteriji za procjenu primjerenosti postupka za upravljanje rizicima društva za upravljanje. Takvi kriteriji usredotočuju se na uspostavu primjerene i dokumentirane politike upravljanja rizicima koju trebaju koristiti društva za upravljanje. Ova bi

politika trebala omogućiti društvima za upravljanje da procijene rizike preuzetih pozicija unutar portfelja kojima upravljaju, kao i doprinose tih pojedinih rizika ukupnom profilu rizičnosti portfelja. Organizacija politike upravljanja rizicima trebala bi biti primjerena i razmjerna vrsti, opsegu i složenosti aktivnosti društva za upravljanje i UCITS-a kojim upravlja.

- (24) Redovita procjena, praćenje i preispitivanje politike upravljanja rizicima od strane društava za upravljanje također su kriteriji za procjenu primjerenosti postupka upravljanja rizicima. Ovaj kriterij također uključuje preispitivanje učinkovitosti mjera poduzetih s ciljem uklanjanja eventualnih nedostataka u provođenju postupka upravljanja rizicima.
- (25) Kao bitan element kriterija za procjenu primjerenosti postupka upravljanja rizicima, društva za upravljanje trebaju donijeti razmjerne i učinkovite tehnike mjerenja rizika kako bi u svakom trenutku mogli izmjeriti rizike kojima su UCITS-i kojima upravljaju izloženi ili bi mogli biti izloženi. Ovi se zahtjevi temelje na zajedničkim praksama o kojima su se dogovorila nadležna tijela država članica. One uključuju i kvantitativne mjere koje se odnose na kvantitativno mjerljive rizike i kvalitativne metode. Sustavi i alati za elektroničku obradu podataka koji se koriste za izračun kvantitativnih mjera, trebali bi biti međusobno povezani ili povezani s aplikacijama front-officea i računovodstva. Tehnike mjerenja rizika trebaju omogućiti primjereno mjerenje rizika u razdobljima povećanih nestabilnosti tržišta i njihovo preispitivanje, kad god je potrebno u interesu imatelja udjela. One bi također trebale omogućiti primjerenu procjenu koncentracije i interakcije relevantnih rizika na razini portfelja.
- (26) Cilj je funkcionirajućeg sustava za upravljanje rizicima da društva za upravljanje poštuju investicijska ograničenja iz Direktive 2009/65/EZ, poput ograničenja ukupne izloženosti i izloženosti riziku druge ugovorne strane. Stoga je potrebno propisati kriterije o načinu izračuna ukupne izloženosti i izloženosti riziku druge ugovorne strane.
- (27) Prilikom određivanja navedenih kriterija, ova Direktiva treba pojasniti kako se ukupna izloženost može izračunati uz pomoć pristupa zasnovanog na obvezama, pristupa zasnovanog na rizičnosti vrijednosti ili metodologija zasnovanih na naprednom mjerenju rizika. Ona bi također trebala propisati glavne elemente metodologije u skladu s kojima društvo za upravljanje treba izračunati rizik druge ugovorne strane. Prilikom primjene tih pravila, potrebno je poštovati uvjete po kojima se ove metodologije koriste, uključujući načela koja je potrebno primijeniti na takve sporazume o kolateralu koji bi smanjili izloženost UCITS-a riziku druge ugovorne strane, kao i korištenje mehanizama zaštite od rizika i netiranja koji su razrađeni od strane nadležnih tijela koja djeluju u Odboru europskih regulatora tržišta vrijednosnih papira.
- (28) U skladu s Direktivom 2009/65/EZ društva za upravljanje trebaju primijeniti

postupak koji omogućuje točnu i neovisnu procjenu vrijednosti neuvrštenih (OTC) izvedenica. Stoga ova Direktiva propisuje detaljna pravila u skladu s Direktivom Komisije 2007/16/EZ od 19. ožujka 2007. o provedbi Direktive Vijeća 85/611/EEZ o usklađivanju zakona i drugih propisa u odnosu na subjekte za zajednička ulaganja u prenosive vrijednosne papire (UCITS) s obzirom na razjašnjenje nekih definicija (7). Kao pitanje dobre prakse, društva za upravljanje trebaju primijeniti te zahtjeve na instrumente koji izlažu UCITS rizicima vrednovanja jednakim onima koji proizlaze iz neuvrštenih (OTC) izvedenica, kao što su rizici povezani s nelikvidnošću proizvoda i/ili složenošću strukture isplate. Shodno tome, društva za upravljanje trebaju donijeti mjere i postupke koji su u skladu sa zahtjevima utvrđenima u članku 44. za vrednovanje manje likvidnih ili složenih prenosivih vrijednosnih papira i instrumenata tržišta novca koji zahtijevaju korištenje metoda vrednovanja na temelju modela.

- (29) Direktiva 2009/65/EZ obvezuje društvo za upravljanje da dostavi relevantnim nadležnim tijelima informacije o vrstama izvedenica u koje je UCITS uložio, rizicima temeljne imovine, važećim kvantitativnim ograničenjima ulaganja i metodama odabranima za procjenu rizika povezanih s takvim transakcijama. Potrebno je specificirati sadržaj i postupak koji treba poštovati društvo za upravljanje prilikom ispunjavanja ove obveze.
- (30) Radi tehničkog mišljenja, konzultiran je Odbor europskih regulatora tržišta vrijednosnih papira koji je osnovan Odlukom Komisije 2009/77/EZ (8).
- (31) Mjere predviđene ovom Direktivom u skladu su s mišljenjem Europskog odbora za vrijednosne papire,

DONIJELA JE OVU DIREKTIVU:

POGLAVLJE I. PREDMET, PODRUČJE PRIMJENE I DEFINICIJE

Članak 1.

Predmet

Ovom se Direktivom propisuju pravila za provedbu Direktive 2009/65/EZ:

1. koja navode postupke i mjere iz točke (a) drugog podstavka članka 12. stavka 1. i strukture i organizacijske zahtjeve za smanjivanje sukoba interesa na najmanju moguću mjeru iz točke (b) drugog podstavka članka 12. stavka 1.;
2. kojima se uspostavljaju kriteriji za pošteno i pravedno postupanje te djelovanje pažnjom dobrog stručnjaka u najboljem interesu UCITS-a, te kriteriji za određivanje vrsta sukoba interesa, navodeći načela potrebna da se osigura učinkovito korištenje resursa, odrede mjere koje je potrebno poduzeti za

utvrđivanje, sprečavanje, upravljanje ili otkrivanje sukoba interesa iz članka 14. stavaka 1. i 2.;

3. vezana za pojediniosti koje je potrebno uključiti u sporazume između depozitara i društva za upravljanje u skladu s člankom 23. stavkom 5. i člankom 33. stavkom 5.; i
4. vezana za postupak upravljanja rizicima iz članka 51. stavka 1., posebno kriterije za procjenu primjerenosti postupka upravljanja rizicima koji koristi društvo za upravljanje, politike i postupke upravljanja rizicima te mjere, postupke i tehnike mjerenja i upravljanja rizicima koji se odnose na takve kriterije.

Članak 2.

Područje primjene

1. Ova se Direktiva primjenjuje na društva za upravljanje koja obavljaju djelatnost upravljanja subjektom za zajednička ulaganja u prenosive vrijednosne papire (UCITS), kako se to navodi u članku 6. stavku 2. Direktive 2009/65/EZ.

Poglavlje V. ove Direktive također se odnosi na depozitare koji obavljaju svoje poslove u skladu s odredbama poglavlja IV. i odjeljka 3. poglavlja V. Direktive 2009/65/EZ.

2. Odredbe ovog poglavlja, članka 12. poglavlja II. te poglavlja III., IV. i VI. primjenjuju se, *mutatis mutandis*, na društva za investicije koja nisu odabrala društvo za upravljanje koje ima odobrenje za rad u skladu s Direktivom 2009/65/EZ.

U tim slučajevima pod pojmom „društvo za upravljanje” podrazumijeva se „društvo za investicije”.

Članak 3.

Definicije

U smislu ove Direktive, pored definicija utvrđenih u Direktivi 2009/65/EZ, primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „klijent” znači svaka fizička ili pravna osoba ili bilo koji drugi subjekt, uključujući UCITS, kojemu društvo za upravljanje pruža usluge upravljanja zajedničkim portfeljem ili usluge u skladu s člankom 6. stavkom 3. Direktive 2009/65/EZ;
2. „imatelj udjela” znači svaka fizička ili pravna osoba koja posjeduje jedan ili više udjela u UCITS-u;
3. „relevantna osoba” u odnosu na društvo za upravljanje znači bilo koja od sljedećih osoba:

- (a) rukovoditelj, partner ili istovjetna osoba, ili upravitelj društva za upravljanje;
 - (b) zaposlenik u društvu za upravljanje kao i bilo koja druga fizička osoba čije su usluge stavljene na raspolaganje društvu za upravljanje ili pod kontrolom društva za upravljanje, a koja je uključena u pružanje usluge upravljanja zajedničkim portfeljem od strane društva za upravljanje;
 - (c) fizička osoba koja je izravno uključena u pružanje usluga društvu za upravljanje na temelju postupaka delegiranja poslova na treće osobe, sa svrhom pružanja usluge upravljanja zajedničkim portfeljem od strane društva za upravljanje;
4. „više rukovodstvo” znači osoba ili osobe koje stvarno upravljaju poslovanjem društva za upravljanje u skladu s člankom 7. stavkom 1. točkom (b) Direktive 2009/65/EZ;
 5. „uprava” znači uprava društva za upravljanje;
 6. „nadzorna funkcija” znači relevantne osobe ili tijelo ili tijela koja su odgovorna za nadzor višega rukovodstva te za procjenu i redovno preispitivanje primjerenosti i učinkovitosti postupka upravljanja rizicima te politika, postupaka i mjera uspostavljenih radi usklađenosti s obvezama iz Direktive 2009/65/EZ;
 7. „rizik druge ugovorne strane” znači rizik gubitka za UCITS koji proizlazi iz činjenice da druga ugovorna strana u transakciji možda neće ispuniti svoje obveze prije konačne namire novčanog toka transakcije;
 8. „rizik likvidnosti” znači rizik da poziciju u portfelju UCITS-a nije moguće prodati, namiriti ili zaključiti po ograničenom trošku u dovoljno kratkom vremenskom roku i da je ugrožena sposobnost UCITS-a da u svakom trenutku ispunjava zahtjeve iz članka 84. stavka 1. Direktive 2009/65/EZ;
 9. „tržišni rizik” znači rizik gubitka za UCITS koji proizlazi iz oscilacija tržišne vrijednosti pozicija u portfelju UCITS-a, koji se može pripisati promjenama tržišnih varijabli, poput kamatnih stopa, tečajeva valuta, cijena vlasničkih instrumenata i robe ili kreditne sposobnosti izdavatelja;
 10. „operativni rizik” znači rizik gubitka za UCITS koji proizlazi iz neprimjerenih unutarnjih postupaka i propusta koji se odnose na ljude i sustave u društvu za upravljanje ili iz vanjskih događaja, uključujući pravni i dokumentacijski rizik te rizik koji proizlazi iz postupaka trgovanja, namire i vrednovanja koji se provode u ime UCITS-a.

Pojam „uprava”, definiran u točki 5. prvog stavka, ne obuhvaća nadzorni odbor kad društvo za upravljanje ima dvojni strukturu, sastavljenu od uprave i nadzornog odbora.

POGLAVLJE II.
ADMINISTRATIVNI POSTUPCI I MEHANIZMI KONTROLE
(Članak 12. stavak 1. točka (a) i članak 14. stavak 1. točka (c) Direktive
2009/65/EZ)

ODJELJAK 1.
Opća načela

Članak 4.

Opći zahtjevi u pogledu postupaka i organizacije

1. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da ispunjavaju sljedeće zahtjeve:

- (a) uspostave, provode i održavaju postupke odlučivanja i organizacijsku strukturu koja jasno i na dokumentiran način utvrđuje linije odgovornosti, te dodjeljuje funkcije i odgovornosti;
- (b) osiguravaju da su njihove relevantne osobe upoznate s postupcima koje moraju poštovati za pravilno izvršavanje svojih odgovornosti;
- (c) uspostave, provode i održavaju primjerene mehanizme unutarnje kontrole, namijenjene da osiguraju usklađenost s odlukama i postupcima na svim razinama društva za upravljanje;
- (d) uspostave, provode i održavaju učinkovito interno izvješćivanje i dostavu informacija na svim relevantnim razinama društva za upravljanje kao i učinkovite protoke informacija sa svim uključenim trećim osobama;
- (e) održavaju primjerenu i urednu evidenciju svog poslovanja i unutarnje organizacije.

Države članice osiguravaju da društva za upravljanje vode računa o vrsti, opsegu i složenosti poslovanja društva za upravljanje te vrsti i rasponu usluga i aktivnosti poduzetih tijekom toga poslovanja.

2. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da uspostave, provode i održavaju sustave i postupke koji su primjereni za očuvanje sigurnosti, integriteta i povjerljivosti informacija, vodeći računa o vrsti informacija o kojima je riječ.

3. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da uspostave, provode i održavaju primjerenu politiku kontinuiteta poslovanja, čiji je cilj osigurati, u slučaju prekida rada sustava i postupaka, zaštitu bitnih podataka i funkcija te održavanje usluga i aktivnosti ili, kad to nije moguće, pravodobnu obnovu takvih podataka i funkcija i pravodoban nastavak njegovih usluga i aktivnosti.

4. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da uspostave, provode i održavaju računovodstvene politike i postupke koji im omogućuju da na zahtjev nadležnog tijela pravodobno dostave nadležnom tijelu financijska izvješća koja daju istinit i vjeran prikaz njihovog financijskog položaja i koja su u skladu sa svim važećim računovodstvenim standardima i pravilima.

5. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da nadziru i redovito procjenjuju primjerenost i učinkovitost svojih sustava, mehanizama unutarnje kontrole i postupaka uspostavljenih u skladu sa stavcima od 1. do 4. i da poduzimaju odgovarajuće mjere kako bi uklonili eventualne nedostatke.

Članak 5.

Resursi

1. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da zapošljavaju osoblje koje ima kvalifikacije, znanje i stručnost potrebne za izvršavanje odgovornosti koje su im dodijeljene.

2. Države članice osiguravaju da društva za upravljanje održavaju resurse i stručnost koji su potrebni za učinkovit nadzor aktivnosti koje obavlja treća osoba na temelju dogovorenih uvjeta s društvom za upravljanje, posebno u pogledu upravljanja rizikom povezanim s tim postupcima delegiranja.

3. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da osiguraju da obnašanje višestrukih funkcija od strane relevantnih osoba nije takvo da sprečava ili da bi moglo spriječiti te relevantne osobe da izvršavaju svaku od tih posebnih funkcija savjesno, pošteno i profesionalno.

4. Države članice osiguravaju da društva za upravljanje, u skladu sa stavcima 1., 2. i 3., vode računa o vrsti, opsegu i složenosti poslovanja društva za upravljanje te o vrsti i rasponu usluga i aktivnosti poduzetih tijekom tog poslovanja.

ODJELJAK 2.

Administrativni i računovodstveni postupci

Članak 6.

Rješavanje pritužbi

1. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da uspostave, provode i održavaju učinkovite i transparentne postupke za prikladno i brzo rješavanje pritužbi koje prime od ulagatelja.

2. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da osiguraju evidentiranje svih pritužbi i mjera koje su poduzete za njihovo rješavanje.

3. Ulagatelji moraju imati mogućnost besplatnog ulaganja pritužbi. Informacije o postupcima iz stavka 1. moraju biti besplatno dostupne ulagateljima.

Članak 7.

Elektronička obrada podataka

1. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da donesu odgovarajuće odredbe za primjerene elektroničke sustave koji će omogućiti pravodobno i pravilno evidentiranje svake transakcije u portfelju ili zahtjeva za upis ili isplatu, kako bi moglo postupati u skladu s člancima 14 i 15.
2. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da osiguraju visoku razinu sigurnosti tijekom elektroničke obrade podataka, kao i integritet i pouzdanost evidentiranih informacija.

Članak 8.

Računovodstveni postupci

1. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da osiguraju korištenje računovodstvenih politika i postupaka iz članka 4. stavka 4. s ciljem zaštite imatelja udjela.

Računovodstvo UCITS-a mora se voditi na takav način da je u svakom trenutku moguće izravno utvrditi svu imovinu i obveze UCITS-a.

Ako UCITS ima različite investicijske dijelove, za svaki od tih investicijskih dijelova potrebno je voditi odvojene račune.

2. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da imaju uspostavljene računovodstvene politike i postupke, koji se provode i održavaju u skladu s računovodstvenim pravilima matične države članice UCITS-a, kako bi osigurali točan izračun neto vrijednosti imovine svakog UCITS-a na temelju računovodstva te da se zahtjevi za upis i isplatu mogu pravilno obaviti po toj neto vrijednosti imovine.
3. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da uspostave primjerene postupke s ciljem osiguranja pravilnog i točnog vrednovanja imovine i obveza UCITS-a u skladu s važećim pravilima, navedenima u članku 85. Direktive 2009/65/EZ.

ODJELJAK 3.

Mehanizmi unutarnje kontrole

Članak 9.

Kontrola od strane višeg rukovodstva i nadzorne funkcije

1. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da prilikom unutarnjeg dodjeljivanja funkcija osiguraju da više rukovodstvo, i ovisno o slučaju, nadzorna funkcija, budu odgovorni za usklađenost društva za upravljanje sa svojim obvezama iz Direktive 2009/65/EZ.

2. Društvo za upravljanje osigurava da njegovo više rukovodstvo:
 - (a) odgovara za provođenje opće investicijske politike za svaki UCITS kojim upravlja, koja je navedena u prospektu, pravilima fonda ili dokumentima o osnivanju društva za investicije;
 - (b) nadzire odobravanje investicijskih strategija za svaki UCITS kojim upravlja;
 - (c) odgovara za osiguravanje da društvo za upravljanje raspolaže trajnom i učinkovitom funkcijom praćenja usklađenosti navedenom u članku 10., čak i kad tu funkciju izvršava treća osoba;
 - (d) osigurava i redovito potvrđuje da se opća investicijska politika, investicijske strategije i ograničenja rizika za svaki UCITS kojim upravlja, pravilno i učinkovito primjenjuju i poštuju, čak i kad funkciju upravljanja rizicima izvršavaju treće osobe;
 - (e) osigurava i redovito preispituje primjerenost unutarnjih postupaka za donošenje investicijskih odluka za svaki UCITS kojim upravlja, s ciljem osiguranja da su takve odluke u skladu s odobrenim investicijskim strategijama;
 - (f) odobrava i redovito preispituje politiku i mjere upravljanja rizicima, postupke i tehnike za primjenu te politike iz članka 38., uključujući sustav za ograničavanje rizika za svaki UCITS kojim upravlja.
3. Društvo za upravljanje također osigurava da njegovo više rukovodstvo i, ovisno o slučaju, njegova nadzorna funkcija:
 - (a) procjenjuju i redovito preispituju učinkovitost politika, mjera i postupaka, uspostavljenih radi usklađenosti s obvezama iz Direktive 2009/65/EZ;
 - (b) poduzimaju primjerene mjere kako bi se uklonili eventualni nedostaci.
4. Države članice zahtijevaju od društva za upravljanje da osigura da njihovo više rukovodstvo učestalo prima, najmanje jednom godišnje, pisana izvješća o pitanjima koja se odnose na usklađenost, unutarnju reviziju i upravljanje rizicima, u kojima je posebno navedeno da li su u slučaju eventualnih nedostataka poduzete odgovarajuće mjere za njihovo uklanjanje.
5. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da osiguraju da njihovo više rukovodstvo redovito prima izvješća o provođenju investicijskih strategija i internih postupaka za donošenje investicijskih odluka iz točaka od (b) do (e) stavka 2.
6. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da osiguraju da nadzorna funkcija, u slučaju kad postoji, redovito prima pisana izvješća o pitanjima iz stavka 4.

Članak 10.

Trajna funkcija praćenja usklađenosti

1. Države članice osiguravaju da društva za upravljanje uspostave, provode i održavaju primjerene politike i postupke čiji je cilj otkrivanje svakog rizika neispunjavanja obveza društva za upravljanje na temelju Direktive 2009/65/EZ, kao i povezanih rizika te da uspostave primjerene mjere i postupke s ciljem smanjivanja takvih rizika i da se nadležnim tijelima omogući da učinkovito koriste svoje ovlasti na temelju navedene direktive.

Države članice osiguravaju da društva za upravljanje vode računa o vrsti, opsegu i složenosti poslovanja društva te o vrsti i rasponu usluga i aktivnosti poduzetih tijekom tog poslovanja.

2. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da uspostave i održavaju trajnu i učinkovitu funkciju praćenja usklađenosti, koja neovisno djeluje i ima sljedeće odgovornosti:

- (a) praćenja i redovite procjene primjerenosti i učinkovitosti mjera, politika i postupaka uspostavljenih u skladu sa stavkom 1. te poduzetih radnji kako bi se uklonili eventualni nedostaci kod društva za upravljanje radi usklađenosti sa svojim obvezama;
- (b) savjetovanja i pomoći relevantnim osobama odgovornima za izvršavanje usluga i aktivnosti, radi usklađenosti s obvezama društva za upravljanje na temelju Direktive 2009/65/EZ.

3. Kako bi se omogućilo da funkcija praćenja usklađenosti iz stavka 2. pravilno i neovisno izvršava svoje obveze, društva za upravljanje osiguravaju ispunjenje sljedećih uvjeta:

- (a) funkcija praćenja usklađenosti mora imati potrebne ovlasti, resurse, stručnost i pristup svim relevantnim informacijama;
- (b) mora biti imenovana osoba za praćenje usklađenosti koja mora biti odgovorna za funkciju praćenja usklađenosti i učestalo podnošenje izvješća, a najmanje jednom godišnje, višem rukovodstvu o pitanjima koja se odnose na usklađenost, u kojima je posebno navedeno da li su u slučaju eventualnih nedostataka poduzete odgovarajuće mjere za njihovo uklanjanje;
- (c) relevantne osobe uključene u funkciju praćenja usklađenosti ne smiju biti uključene u obavljanje usluga ili aktivnosti koje nadziru;
- (d) metoda određivanja plaćanja relevantnih osoba uključenih u funkciju praćenja usklađenosti, ne smije ugroziti njihovu objektivnost i ne smije biti takva da bi ju vjerojatno mogla ugroziti.

Međutim, od društva za upravljanje se ne zahtijeva usklađenost s točkom (c) ili točkom (d) prvog stavka, kada može dokazati da s obzirom na vrstu, opseg i

složenost svog poslovanja te vrstu i raspon svojih usluga i aktivnosti, taj zahtjev nije razmjeran i da je njegova funkcija praćenja usklađenosti i dalje učinkovita.

Članak 11.

Trajna funkcija unutarnje revizije

1. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje, kad je to primjereno i razmjerno vrsti, opsegu i složenosti njihovog poslovanja te vrsti i rasponu aktivnosti upravljanja zajedničkim portfeljem poduzetih tijekom tog poslovanja, da uspostave i održavaju funkciju unutarnje revizije koja je zasebna i neovisna od drugih funkcija i aktivnosti društva za upravljanje.

2. Odgovornosti funkcije unutarnje revizije iz stavka 1. su sljedeće:

- (a) uspostava, primjena i održavanje revizijskog plana kako bi se ispitala i procijenila primjerenost i učinkovitost sustava, mehanizama i mjera unutarnje kontrole društva za upravljanje;
- (b) davanje preporuka na temelju rezultata rada izvršenog u skladu s točkom (a);
- (c) potvrđivanje usklađenosti s preporukama navedenima u točki (b);
- (d) izvješćivanje o pitanjima koja se odnose na unutarnju reviziju u skladu s člankom 9. stavkom 4.

Članak 12.

Trajna funkcija upravljanja rizicima

1. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da uspostave i održavaju trajnu funkciju upravljanja rizicima.

2. Trajna funkcija upravljanja rizicima iz stavka 1. mora biti hijerarhijski i funkcionalno neovisna od operativnih jedinica.

Države članice mogu dopustiti društvima za upravljanje da odstupe od te obveze u slučaju kad je odstupanje primjereno i razmjerno vrsti, opsegu i složenosti poslovanja društva za upravljanje i UCITS-a kojim upravlja.

Društvo za upravljanje mora moći dokazati da su donesene primjerene mjere za zaštitu od sukoba interesa, kako bi se omogućilo neovisno provođenje aktivnosti upravljanja rizicima i da njegov postupak za upravljanje rizicima ispunjava zahtjeve iz članka 51. Direktive 2009/65/EZ.

3. Trajna funkcija upravljanja rizicima:

- (a) provodi politiku i postupke upravljanja rizicima;
- (b) osigurava usklađenost sa sustavom za ograničavanje rizika UCITS-a, što uključuje zakonska ograničenja koja se odnose na ukupnu izloženost i rizik druge ugovorne strane u skladu s člancima 41., 42. i 43.;

- (c) savjetuje upravu vezano uz utvrđivanje profila rizičnosti svakog UCITS-a pod upravljanjem;
 - (d) dostavlja redovita izvješća upravi i nadzornoj funkciji, u slučaju kad postoji, o:
 - i. usklađenosti između trenutanih razina rizika svakog UCITS-a pod upravljanjem i profila rizičnosti koji je dogovoren za taj UCITS;
 - ii. usklađenosti svakog UCITS-a pod upravljanjem s relevantnim sustavima za ograničavanje rizika;
 - iii. primjerenosti i učinkovitosti postupka upravljanja rizicima, pri čemu se posebno navodi jesu li u slučaju eventualnih nedostataka poduzete odgovarajuće mjere za njihovo uklanjanje;
 - (e) dostavlja redovita izvješća višem rukovodstvu o trenutnim razinama rizika svakog UCITS-a pod upravljanjem i svim stvarnim ili predvidljivim kršenjima ograničenja, kako bi se osiguralo poduzimanje brzih i primjerenih radnji;
 - (f) preispituje i, ovisno o slučaju, podupire mjere i postupke za vrednovanje neuvrštenih (OTC) izvedenica iz članka 44.
4. Trajna funkcija upravljanja rizicima mora imati potrebne ovlasti i pristup svim relevantnim informacijama koje su potrebne za ispunjavanje zadataka iz stavka 3.

Članak 13.

Osobne transakcije

1. Kad bilo koja relevantna osoba koja je uključena u aktivnosti koje bi mogle dovesti do sukoba interesa ili koja, na temelju aktivnosti koju ona obavlja u ime društva za upravljanje, ima pristup povlaštenim informacijama u smislu članka 1. stavka 1. Direktive 2003/6/EZ ili drugim povjerljivim informacijama koje se odnose na UCITS ili transakcije s UCITS-om ili za UCITS, države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da uspostave, provode i održavaju primjerene mjere s ciljem sprečavanja sljedećih aktivnosti:
- (a) zaključivanja osobne transakcije koja ispunjava najmanje jedan od sljedećih kriterija:
 - i. toj je osobi zabranjeno zaključivanje osobne transakcije u smislu Direktive 2003/6/EZ;
 - ii. transakcija uključuje zlouporabu ili nepropisno otkrivanje povjerljivih informacija;
 - iii. transakcija je u sukobu ili postoji vjerojatnost da dođe u sukob s obvezama društva za upravljanje na temelju Direktive 2009/65/EZ ili Direktive 2004/39/EZ;
 - (b) savjetovanja ili negovanja, izvan okvira njezinog zaposlenja ili ugovora o

pružanju usluga, bilo koje druge osobe da zaključi transakciju s financijskim instrumentima koja bi, kod osobne transakcije relevantne osobe, bila obuhvaćena točkom (a) ovog stavka ili točkama (a) i (b) članka 25. stavka 2. Direktive 2006/73/EZ ili koja bi na drugi način predstavljala zlouporabu informacija u vezi s neizvršenim nalogima;

(c) otkrivanje, izvan okvira njezinog zaposlenja ili ugovora o pružanju usluga, ne dovodeći u pitanje članak 3. stavak (a) Direktive 2003/6/EZ, bilo kojih informacija ili mišljenja bilo kojoj drugoj osobi, ako relevantna osoba zna ili je trebala znati da će kao posljedicu tog otkrivanja druga osoba poduzeti ili je izgledno da će poduzeti neki od sljedećih koraka:

i. zaključiti transakciju s financijskim instrumentima koja bi, kod osobne transakcije relevantne osobe, bila obuhvaćena točkom (a) ovog stavka ili točkama (a) ili (b) članka 25. stavka 2. Direktive 2006/73/EZ ili koja bi na drugi način predstavljala zlouporabu informacija u vezi s neizvršenim nalogima;

ii. savjetovati ili nagovarati neku drugu osobu da zaključi takvu transakciju.

2. Mjere koje se zahtijevaju na temelju stavka 1. osiguravaju posebno:

(a) da je svaka relevantna osoba iz stavka 1. upoznata s ograničenjima vezanim za osobne transakcije i mjerama koje je uspostavilo društvo za upravljanje vezano za osobne transakcije i otkrivanje u skladu sa stavkom 1.;

(b) da je društvo za upravljanje bez odgode obaviješteno o svakoj osobnoj transakciji koju zaključi relevantna osoba, putem obavijesti o takvoj transakciji ili drugim postupcima koji društvu za upravljanje omogućuju da utvrde takve transakcije;

(c) da se vodi evidencija o osobnim transakcijama o kojima je društvo za upravljanje obaviješteno ili koje je društvo za upravljanje utvrdilo, uključujući sva ovlaštenja ili zabrane vezane uz takve transakcije.

Kad određene aktivnosti obavljaju treće osobe, društvo za upravljanje u smislu točke (b) prvog podstavka, osigurava da subjekt koji obavlja aktivnost vodi evidenciju osobnih transakcija koje je zaključila bilo koja relevantna osoba i na zahtjev bez odgode te informacije dostavlja društvu za upravljanje.

3. Stavci 1. i 2. se ne primjenjuju na sljedeće vrste osobnih transakcija:

(a) osobne transakcije izvršene na temelju usluga upravljanja portfeljem na diskrecijskoj osnovi, gdje ne postoji prethodna komunikacija u vezi s transakcijom između osobe ovlaštene za upravljanje portfeljem i relevantne osobe ili druge osobe za čiji račun je izvršena transakcija;

(b) osobne transakcije s UCITS-om ili udjelima u subjektima za zajednička ulaganja, koji podliježu nadzoru u skladu sa zakonodavstvom države članice koje za njihovu imovinu zahtijeva istovjetnu razinu razdiobe rizika, kad

relevantna osoba i bilo koja druga osoba za čiji račun se transakcija izvršava nije uključena u upravljanje tim subjektom.

4. U smislu stavaka 1., 2. i 3. ovog članka, pojam „osobna transakcija” ima isto značenje kao i u članku 11. Direktive 2006/73/EZ.

Članak 14.

Evidentiranje transakcija u portfelju

1. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da osiguraju za svaku transakciju u portfelju UCITS-a bez odgode izradu evidencije, koja sadrži dovoljno informacija da se rekonstruiraju pojedinosti naloga i izvršena transakcija.

2. Evidencija iz stavka 1. uključuje:

(a) ime ili drugi naziv UCITS-a i osobe koja djeluje za račun UCITS-a;

(b) pojedinosti potrebne za identifikaciju dotičnog instrumenta;

(c) količinu;

(d) vrstu naloga ili transakcije;

(e) cijenu;

(f) za naloge, datum i točno vrijeme prijenosa naloga i ime ili drugi naziv osobe kojoj je nalog prenesen, ili za transakcije, datum i točno vrijeme odluke o trgovanju i izvršenju transakcije;

(g) ime osobe koja prenosi nalog ili izvršava transakciju;

(h) ovisno o slučaju, razloge za opoziv naloga;

(i) za izvršene transakcije, identifikacija druge ugovorne strane i mjesta izvršenja.

U smislu točke i. prvog podstavka „mjesto izvršenja” znači uređeno tržište u smislu članka 4. stavka 1. točke 14. Direktive 2004/39/EZ, multilateralnu trgovinsku platformu u smislu članka 4. stavka 1. točke 15. navedene direktive, sistematskog internalizatora u smislu članka 4. stavka 1. točke 7. navedene direktive, održavatelja tržišta ili nekog drugog osiguravatelja likvidnosti ili subjekta koji u trećoj zemlji izvršava funkciju sličnu funkcijama koje izvršavaju bilo koji od prethodno navedenih subjekata.

Članak 15.

Evidentiranje zahtjeva za upis i isplatu

1. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje poduzimanje svih prikladnih koraka kako bi osigurale da zaprimljeni zahtjevi UCITS-a za upis i

isplatu nakon zaprimanja svakog takvog zahtjeva budu centralizirani i odmah evidentirani.

2. Evidencija uključuje sljedeće informacije:

- (a) UCITS o kome je riječ;
- (b) osoba koja daje ili prenosi zahtjev;
- (c) osoba koja zaprima zahtjev;
- (d) datum i vrijeme zahtjeva;
- (e) uvjeti i način plaćanja;
- (f) vrsta zahtjeva;
- (g) datum izvršenja zahtjeva;
- (h) broj upisanih ili isplaćenih udjela;
- (i) cijena pri upisu ili isplati svakog udjela;
- (j) ukupna vrijednost pri upisu ili isplati udjela;
- (k) bruto vrijednost zahtjeva, uključujući naknadu za upis ili neto iznos bez naknade za isplatu.

Članak 16.

Zahtjevi u vezi vođenja evidencije

1. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da osiguraju da se evidencije iz članka 14. i 15. čuvaju najmanje pet godina.

Međutim, nadležna tijela mogu u iznimnim okolnostima zahtijevati od društava za upravljanje da čuvaju svu ili neku evidenciju tijekom duljeg razdoblja, što je određeno vrstom instrumenta ili transakcijom u portfelju, gdje je to potrebno, kako bi se nadležnom tijelu omogućilo da izvrši svoje nadzorne funkcije na temelju Direktive 2009/65/EZ.

2. Kod isteka odobrenja za rad društva za upravljanje, države članice ili nadležna tijela mogu zahtijevati da društvo za upravljanje čuva evidenciju iz stavka 1. do isteka razdoblja od pet godina.

Kad društvo za upravljanje prenese svoje odgovornosti u vezi s UCITS-om na drugo društvo za upravljanje, države članice ili nadležna tijela mogu zahtijevati da se donesu mjere da takve evidencije za posljednjih pet godina budu dostupne tom društvu za upravljanje.

3. Evidencije se moraju čuvati na mediju koji omogućuje čuvanje informacija tako da su dostupne nadležnom tijelu u takvom obliku i na takav način da su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- (a) nadležno tijelo mora moći brzo pristupiti informacijama i rekonstruirati svaku ključnu fazu obrade svake transakcije u portfelju;
- (b) mora biti omogućeno brzo utvrđivanje svih ispravaka ili ostalih izmjena i sadržaja evidencija prije takvih ispravaka ili izmjena;
- (c) ne smije postojati mogućnost manipuliranja ili modificiranja evidencije na bilo koji drugi način.

POGLAVLJE III. SUKOB INTERESA

(Članak 12. stavak 1. točka (b) i članak 14. stavak 1. točka (d) i stavak 2. točka (c) Direktive 2009/65/EZ)

Članak 17.

Kriteriji za utvrđivanje sukoba interesa

1. Države članice osiguravaju da društva za upravljanje, radi utvrđivanja vrsta sukoba interesa do kojeg može doći tijekom obavljanja usluga i aktivnosti i čije postojanje može naštetiti interesima UCITS-a, kao minimalni kriterij, uzmu u obzir okolnost je li društvo za upravljanje ili relevantna osoba ili osoba izravno ili neizravno povezana s društvom za upravljanje putem kontrole, zbog obavljanja aktivnosti upravljanja zajedničkim portfeljem ili iz bilo kojeg drugog razloga, u bilo kojoj od sljedećih situacija:

- (a) društvo za upravljanje ili navedena osoba mogli bi ostvariti financijsku dobit ili izbjeći financijski gubitak, na štetu UCITS-a;
- (b) društvo za upravljanje ili navedena osoba imaju interes od ishoda usluge ili aktivnosti pružene UCITS-u ili nekom drugom klijentu ili transakcije izvršene u ime UCITS-a ili nekog drugog klijenta, koji se razlikuje od interesa UCITS-a;
- (c) društvo za upravljanje ili navedena osoba imaju financijski ili neki drugi motiv za pogodovanje interesima nekog drugog klijenta ili grupe klijenata u odnosu na interese UCITS-a;
- (d) društvo za upravljanje ili navedena osoba obavljaju iste aktivnosti za UCITS i za nekog drugog klijenta ili klijente koji nisu UCITS;
- (e) društvo za upravljanje ili navedena osoba prima ili će primiti od osobe koja nije UCITS, poticaj u vezi s aktivnostima upravljanja zajedničkim portfeljem koje obavlja za UCITS u obliku novčanih sredstava, dobara ili usluga, koji nije

uobičajena provizija ili naknada za tu uslugu.

2. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da prilikom utvrđivanja vrsta sukoba interesa uzmu u obzir:

- (a) interese društva za upravljanje, uključujući one koji proizlaze iz njegovog pripadanja grupi ili iz obavljanja usluga i aktivnosti, interese klijenata i obveze društva za upravljanje prema UCITS-u;
- (b) interese dvaju ili više UCITS-a kojima upravlja.

Članak 18.

Politika upravljanja sukobom interesa

1. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da uspostave, provode i održavaju učinkovitu politiku upravljanja sukobom interesa. Ta politika mora biti formulirana u pisanom obliku te mora biti primjerena veličini i organizacijskom ustroju društva za upravljanje, kao i vrsti, opsegu i složenosti njegovog poslovanja.

Kad je društvo za upravljanje član grupe, politika također mora uzeti u obzir sve okolnosti s kojima je društvo upoznato ili bi trebalo biti upoznato, a koje bi mogle dovesti do sukoba interesa zbog njene strukture i poslovnih aktivnosti drugih članova grupe.

2. Politika upravljanja sukobima interesa, utvrđena u skladu sa stavkom 1., obuhvaća sljedeće:

- (a) utvrđivanje okolnosti koje predstavljaju ili koje mogu dovesti do sukoba interesa koji može imati za posljedicu znatan rizik od nastanka štete za interese UCITS-a ili jednog ili više klijenata, a vezano za aktivnosti upravljanja zajedničkim portfeljem koje obavlja društvo za upravljanje ili koje se obavljaju u njegovo ime;
- (b) postupke koje treba poštovati i mjere koje je potrebno donijeti za upravljanje takvim sukobima.

Članak 19.

Neovisnost u upravljanju sukobima

1. Države članice osiguravaju da su postupci i mjere iz članka 18. stavka 2. točke (b) oblikovani tako da osiguravaju da relevantne osobe uključene u različite poslovne aktivnosti koje uključuju sukob interesa, obavljaju te aktivnosti sa stupnjem neovisnosti koji je primjeren veličini i aktivnostima društva za upravljanje i grupe kojoj pripada te značajnosti rizika od nastanka štete za interese klijenata.

2. Postupci koje treba poštovati i mjere koje je potrebno donijeti u skladu s člankom 18. stavkom 2. točkom (b), kad je to nužno i primjereno kako bi se za društvo za upravljanje osigurao potreban stupanj neovisnosti, uključuju:

- (a) učinkovite postupke za sprečavanje ili kontrolu razmjene informacija između relevantnih osoba uključenih u aktivnosti upravljanja zajedničkim portfeljem kod kojih postoji rizik od nastanka sukoba interesa, kad razmjena takvih informacija može naštetiti interesima jednog ili više klijenata;
- (b) odvojeni nadzor relevantnih osoba čije glavne funkcije obuhvaćaju obavljanje aktivnosti upravljanja zajedničkim portfeljem u ime klijenata ili ulagatelja ili pružanje usluga klijentima ili ulagateljima, čiji interesi mogu biti u sukobu ili koji na drugi način predstavljaju različite interese koji mogu biti u sukobu, uključujući interese društva za upravljanje;
- (c) uklanjanje svake izravne povezanosti između nagrađivanja relevantnih osoba koje su uglavnom uključene u jednu aktivnost i nagrađivanja ili prihoda koje su ostvarile druge relevantne osobe koje su uglavnom uključene u neku drugu aktivnost, kad do sukoba interesa može doći u vezi s navedenim aktivnostima;
- (d) mjere za sprečavanje ili ograničavanje bilo koje osobe da vrši neprimjeren utjecaj na način na koji relevantne osobe obavljaju aktivnost upravljanja zajedničkim portfeljem;
- (e) mjere za sprečavanje ili kontrolu istovremenog ili uzastopnog sudjelovanja relevantne osobe u različitim aktivnostima upravljanja zajedničkim portfeljem, kad takvo sudjelovanje može naštetiti ispravnom upravljanju sukobom interesa.

Ako donošenje ili postupanje po jednoj ili više tih mjera i postupaka ne osigurava zahtijevani stupanj neovisnosti, države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da donesu takve zamjenske ili dodatne mjere i postupke koji su nužni i primjereni za te svrhe.

Članak 20.

Upravljanje aktivnostima koje dovode do štetnih sukoba interesa

1. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da vode i redovito ažuriraju evidenciju o svim vrstama aktivnosti upravljanja zajedničkim portfeljem koje je poduzelo društvo za upravljanje ili koje su poduzete u njegovo ime, kod kojih je došlo ili, u slučaju aktivnosti upravljanja zajedničkim portfeljem koja je u tijeku, može doći do sukoba interesa čija je posljedica značajan rizik od nastanka štete za interese jednog ili više UCITS-a ili drugih klijenata.

2. Države članice zahtijevaju da je, u slučaju kad društvo za upravljanje uspostavi organizacijske i administrativne mjere za upravljanje sukobom interesa koje nisu dovoljne da u razumnoj mjeri osiguraju da će biti spriječen rizik od nastanka štete za interese UCITS-a ili za njegove imatelje udjela, više rukovodstvo ili drugo

nadležno unutarnje tijelo društva za upravljanje o tome smjesta obaviješteni kako bi mogli donijeti odluke nužne da bi se osiguralo da, u svakom slučaju, društvo za upravljanje postupa u najboljem interesu UCITS-a i njegovih imatelja udjela.

3. Društvo za upravljanje izvješćuje ulagatelje o situacijama iz stavka 2. na bilo kojem odgovarajućem trajnom mediju i obrazlaže svoju odluku.

Članak 21.

Strategije za ostvarivanje prava glasa

1. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da razviju primjerene i učinkovite strategije za utvrđivanje kada i kako će se ostvariti prava glasa koja su povezana s instrumentima koje drže u portfeljima kojima upravljaju u isključivu korist dotičnog UCITS-a.

2. Strategija iz stavka 1. određuje mjere i postupke za:

(a) praćenje relevantnih događaja vezanih uz izdavatelja;

(b) osiguranje da je ostvarivanje prava glasa u skladu s investicijskim ciljevima i politikom dotičnog UCITS-a;

(c) sprečavanje ili upravljanje svim sukobima interesa koji proizlaze iz ostvarivanja prava glasa.

3. Sažeti opis strategija iz stavka 1. mora biti dostupan ulagateljima.

Pojedinosti o mjerama koje su poduzete na temelju tih strategija moraju biti dostupne imateljima udjela besplatno, na njihov zahtjev.

POGLAVLJE IV.

PRAVILA POSLOVANJA

(Članak 14. stavak 1. točke (a) i (b) i stavak 2. točke (a) i (b) Direktive 2009/65/EZ)

ODJELJAK 1.

Opća načela

Članak 22.

Dužnost postupanja u najboljem interesu UCITS-a i njegovih imatelja udjela

1. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da osiguraju pravedno postupanje za imatelje udjela UCITS-a kojim upravljaju.

Društva za upravljanje suzdržavaju se od davanja prednosti interesima neke grupe imatelja udjela u odnosu na interese bilo koje druge grupe imatelja udjela.

2. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da primjenjuju odgovarajuće politike i postupke za sprečavanje zlouporaba za koje se opravdano može očekivati da bi se mogle odraziti na stabilnost i integritet tržišta.

3. Ne dovodeći u pitanje zahtjeve na temelju nacionalnog zakonodavstva, države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da osiguraju da se za UCITS kojim upravljaju koriste fer, pravilni i transparentni modeli utvrđivanja cijena i sustavi vrednovanja, kako bi ispunili svoju dužnost postupanja u najboljem interesu imatelja udjela. Društva za upravljanje moraju moći dokazati da su portfelji UCITS-a točno vrednovani.

4. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da postupaju na način da spriječe da se UCITS-u i njegovim imateljima udjela zaračunavaju neprimjereni troškovi.

Članak 23.

Zahtjevi u vezi dužne pažnje

1. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da prilikom odabira i kontinuiranog praćenja ulaganja, osiguraju visoki stupanj pažnje u najboljem interesu UCITS-a i integriteta tržišta.

2. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da osiguraju posjedovanje primjerenog znanja i razumijevanja vezanog uz imovinu u koju je UCITS uložio.

3. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da uspostave pisane politike i postupke o dužnoj pažnji i da primijene učinkovite mjere kojima osiguravaju da se investicijske odluke donesene u ime UCITS-a izvršavaju u skladu s ciljevima, investicijskom strategijom i ograničenjima rizika UCITS-a.

4. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da prilikom primjene svoje politike upravljanja rizicima i, ovisno o slučaju, nakon što uzmu u obzir vrstu predviđene investicije, izrade predviđanja i provedu analize u vezi doprinosa ulaganja strukturi, likvidnosti i profilu rizičnosti i uspješnosti portfelja UCITS-a, prije nego se izvrši investicija. Analize se moraju provesti samo na temelju pouzdanih i ažuriranih informacija u kvantitativnom i kvalitativnom pogledu.

Društva za upravljanje dužna su s pažnjom dobrog stručnjaka pristupiti zaključivanju, upravljanju ili raskidu sporazuma s trećim osobama o obavljanju aktivnosti upravljanja rizicima. Prije zaključivanja takvih sporazuma, društva za upravljanje poduzimaju nužne korake kako bi provjerila da treća osoba ima sposobnost i mogućnost za pouzdano, profesionalno i učinkovito obavljanje aktivnosti upravljanja rizicima. Društvo za upravljanje uspostavlja metode za kontinuiranu procjenu učinkovitosti treće osobe.

ODJELJAK 2.

Postupanje sa zahtjevima za upis i isplatu

Članak 24.

Obveze izvješćivanja u vezi izvršavanja zahtjeva za upis i isplatu

1. Države članice osiguravaju da društva za upravljanje imatelju udjela, čiji su zahtjev za upis ili isplatu izvršila, na trajnom mediju što prije dostave obavijest kojom se potvrđuje izvršenje zahtjeva, a najkasnije prvog radnog dana nakon izvršenja ili, kad društvo za upravljanje zaprimi potvrdu od treće osobe, najkasnije prvog radnog dana nakon zaprimanja potvrde od treće osobe.

Međutim, prvi podstavak se ne primjenjuje u slučaju kad bi obavijest sadržavala iste informacije kao i potvrda koju neka druga osoba mora bez odgode proslijediti imatelju udjela.

2. Obavijest iz stavka 1. uključuje, ovisno o slučaju, sljedeće informacije:

- (a) identifikaciju društva za upravljanje;
- (b) ime ili drugu oznaku imatelja udjela;
- (c) datum i vrijeme zaprimanja zahtjeva te način plaćanja;
- (d) datum izvršenja;
- (e) identifikaciju UCITS-a;
- (f) vrstu zahtjeva (upis ili isplata);
- (g) količinu udjela o kojima je riječ;
- (h) vrijednost udjela po kojoj su udjeli upisani ili isplaćeni;
- (i) referentni datum valute;
- (j) bruto vrijednost zahtjeva, uključujući naknadu za upis ili neto iznos bez naknade za isplatu;
- (k) ukupan iznos zaračunatih naknada i troškova te, kad to ulagatelj zahtijeva, raščlanjen po stavkama.

3. Kad se zahtjevi imatelja udjela periodički izvršavaju, društva za upravljanje postupaju u skladu sa stavkom 1. ili imatelju udjela dostavljaju, najmanje jednom u šest mjeseci, informacije navedene u stavku 2. vezane uz te transakcije.

4. Društva za upravljanje dostavljaju imatelju udjela, na njegov zahtjev, informacije o statusu njegovog zahtjeva.

ODJELJAK 3.

Izvršenje po najboljim uvjetima

Članak 25.

Izvršenje odluka o trgovanju u ime UCITS-a pod upravljanjem

1. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da postupaju u najboljem interesu UCITS-a kojima upravljaju kada izvršuju odluke o trgovanju u ime UCITS-a kojima upravljaju, u kontekstu upravljanja njihovim portfeljima.

2. U smislu stavka 1., države članice osiguravaju da društva za upravljanje, vodeći računa o cijeni, troškovima, brzini, vjerojatnosti izvršenja i namire, veličini i vrsti naloga te svim drugim okolnostima značajnim za izvršenje naloga, poduzmu sve odgovarajuće korake za ostvarivanje najpovoljnijeg ishoda za UCITS. Relativan značaj takvih čimbenika određuje se pozivanjem na sljedeće kriterije:

(a) ciljeve, investicijsku politiku i rizike koji su specifični za UCITS, koji su navedeni u prospektu ili u pravilima fonda ili dokumentima o osnivanju UCITS-a;

(b) obilježja naloga;

(c) obilježja financijskih instrumenata koji su predmet navedenog naloga;

(d) obilježja mjesta izvršenja na koje se navedeni nalog može usmjeriti.

3. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da uspostave i provode učinkovite mjere za usklađenost s obvezama iz stavka 2. Društva za upravljanje posebno uspostavljaju i provode politiku koja im omogućuje da za naloge UCITS-a postignu najpovoljniji ishod u skladu sa stavkom 2.

Društva za upravljanje za politiku izvršavanja naloga dobivaju prethodnu suglasnost društva za investicije. Društvo za upravljanje mora imateljima udjela učiniti dostupnim primjerene informacije o politici uspostavljenoj u skladu s ovim člankom i o svim značajnim promjenama politike.

4. Društva za upravljanje redovito prate učinkovitost svojih mjera i politike izvršenja naloga kako bi utvrdila i, ovisno o slučaju, ispravila eventualne nedostatke.

Osim toga, društva za upravljanje svake godine preispituju politiku izvršenja naloga. Preispitivanje se također mora provoditi kad god nastane znatna promjena, koja se može odraziti na sposobnost društva za upravljanje da nastavi postizati najpovoljniji ishod za UCITS kojim upravlja.

5. Društva za upravljanje moraju moći dokazati da su naloge u ime UCITS-a izvršila u skladu s politikom izvršenja naloga društva za upravljanje.

Članak 26.

Davanje naloga za trgovanje u ime UCITS-a na izvršenje drugim subjektima

1. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da postupaju u najboljem interesu UCITS-a kojima upravljaju, kada daju naloge za trgovanje u ime UCITS-a

kojima upravljaju na izvršenje drugim subjektima, u kontekstu upravljanja njihovim portfeljima.

2. Države članice osiguravaju da društva za upravljanje, vodeći računa o cijeni, troškovima, brzini, vjerojatnosti izvršenja i namire, veličini i vrsti naloga te svim drugim okolnostima značajnim za izvršenje naloga, poduzmu sve odgovarajuće korake za ostvarivanje najpovoljnijeg ishoda za UCITS. Relativan značaj takvih čimbenika određuje se pozivanjem na članak 25. stavak 2.

U tom smislu, društva za upravljanje uspostavljaju i provode politiku koja im omogućuje usklađenost s obvezama iz prvog podstavka. Za svaku kategoriju instrumenata, u politikama su dužna navesti subjekte kojima se nalozi mogu dati. Društvo za upravljanje zaključuje sporazume za izvršavanje naloga samo kad su takvi sporazumi u skladu s obvezama propisanim ovim člankom. Društvo za upravljanje mora imateljima udjela učiniti dostupnim primjerene informacije o politici uspostavljenoj u skladu s ovim stavkom i o svim značajnim promjenama politike.

3. Društva za upravljanje redovito prate učinkovitost politike uspostavljene u skladu sa stavkom 2., a posebno kvalitetu izvršenja naloga od strane subjekata koji su navedeni u toj politici i, ovisno o slučaju, ispravljaju eventualne nedostatke.

Osim toga, društva za upravljanje svake godine preispituju politiku. Takvo preispitivanje se također provodi kad god nastane znatna promjena, koja se može odraziti na sposobnost društva za upravljanje da nastavi postizati najpovoljniji ishod za UCITS kojim upravlja.

4. Društva za upravljanje moraju moći dokazati da su naloge u ime UCITS-a dala na izvršenje u skladu s politikom uspostavljenom u skladu sa stavkom 2.

ODJELJAK 4.

Postupanje s naložima

Članak 27.

Opća načela

1. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje uspostavu i provođenje postupaka i mjera koje osiguravaju bez odgode, fer i brzo izvršavanje transakcija u portfelju u ime UCITS-a.

Postupci i mjere koje provode društva za upravljanje moraju ispunjavati sljedeće uvjete:

- (a) osiguravaju da se nalozi izvršeni u ime UCITS-a, bez odgode i ispravno evidentiraju i alociraju;
- (b) izvršavaju usporedive naloge UCITS-a prema vremenu prihvaćanja naloga i bez odgode, osim ako to onemogućavaju obilježja naloga ili prevladavajući

tržišni uvjeti ili ako interesi UCITS-a zahtijevaju drukčije postupanje.

Financijski instrumenti ili novčani iznosi primljeni prilikom namire izvršenih naloga, moraju se bez odgode i ispravno prenijeti na račun odgovarajućeg UCITS-a.

2. Društvo za upravljanje ne smije zlorabiti informacije u vezi s neizvršenim nalogima UCITS-a i poduzima sve prikladne korake s ciljem sprečavanja zlorabita takvih informacija od strane bilo koje od njegovih relevantnih osoba.

Članak 28.

Pridruživanje i alokacija naloga za trgovanje

1. Države članice ne smiju dozvoliti društvima za upravljanje da izvrše nalog UCITS-a pridruživanjem nalogu nekog drugog UCITS-a ili klijenta ili nalogu za vlastiti račun, ako nisu ispunjeni sljedeći uvjeti:

(a) ne smije postojati vjerojatnost da će pridruživanje naloga dovesti do gubitka za UCITS ili klijente čiji su nalozi pridruženi;

(b) mora biti uspostavljena i primijenjena politika alokacije naloga koja dovoljno precizno osigurava uvjete za pravičnu alokaciju pridruženih naloga, uključujući i način na koji količina i cijena navedeni u nalogu određuju alokaciju i postupanje s djelomičnim izvršenjima.

2. Države članice osiguravaju da društvo za upravljanje, kad pridružuje jedan ili više naloga UCITS-a jednom ili više naloga drugih UCITS-a ili klijenata te je takav zbirni nalog djelomično izvršen, alocira odnosne transakcije u skladu sa svojom politikom alokacije naloga.

3. Države članice osiguravaju da društva za upravljanje koja su transakcije za vlastiti račun pridružila jednom ili više naloga UCITS-a ili naloga drugih klijenata, ne alociraju odnosne transakcije na način koji bi bio štetan za UCITS ili nekog drugog klijenta.

4. Države članice zahtijevaju da društvo za upravljanje, kad pridružuje nalog UCITS-a ili drugog klijenta transakciji za vlastiti račun te je takav zbirni nalog djelomično izvršen, alocira odnosne transakcije UCITS-a ili drugog klijenta tako da imaju prednost pred transakcijama za vlastiti račun.

Međutim, ako društvo za upravljanje može utemeljeno dokazati UCITS-u ili nekom svom drugom klijentu da nije bilo moguće izvršiti nalog po tako povoljnim uvjetima bez pridruživanja ili uopće, ono može alocirati transakciju za vlastiti račun razmjerno u skladu s politikom iz stavka 1. točke (b).

ODJELJAK 5.

Poticaji

Članak 29.

Zaštita najboljih interesa UCITS-a

1. Države članice osiguravaju da se postupanje društava za upravljanje ne smatra poštenim, pravednim i profesionalnim u skladu s najboljim interesima UCITS-a ako, u odnosu na poslove upravljanja ulaganjima i administrativne poslove UCITS-a, plate ili im bude uplaćena bilo kakva naknada ili provizija ili pruže ili im bude pružena bilo kakva nenovčana korist, osim sljedećih:

- (a) naknada, provizija ili nenovčana korist plaćena ili pružena UCITS-u ili od strane UCITS-a ili neke osobe u ime UCITS-a;
- (b) naknada, provizija ili nenovčana korist plaćena ili pružena trećoj osobi ili od strane treće osobe ili osobe koja postupa u ime treće osobe, kad su ispunjeni sljedeći uvjeti:
 - i. postojanje, karakteristike i iznos naknade, provizije ili koristi ili, kad se iznos ne može utvrditi, način izračunavanja tog iznosa, moraju se jasno priopćiti UCITS-u na cjelovit, točan i razumljiv način, prije pružanja dotične usluge;
 - ii. plaćanje naknade ili provizije ili pružanje nenovčane koristi mora biti osmišljeno tako da poboljšava kvalitetu dotične usluge i ne ometa društvo za upravljanje prilikom ispunjavanja njegove dužnosti da postupa u najboljem interesu UCITS-a;
- (c) primjerene naknade koje omogućuju ili su potrebne za pružanje dotične usluge, uključujući troškove skrbništva, naknade za namiru i za zamjenu, zakonodavne pristojbe ili pravne troškove, a koji po svojim karakteristikama ne mogu dovesti do sukoba s dužnosti društva za upravljanje da postupa pošteno, pravedno i profesionalno, u skladu s najboljim interesima UCITS-a.

2. U smislu stavka 1. točke (b) i., države članice moraju dopustiti društvu za upravljanje da u sažetom obliku objavi osnovne uvjete odredbi koje se odnose na naknade, provizije ili nenovčane koristi, pod uvjetom da se društvo za upravljanje obveže da će na zahtjev imatelja udjela objaviti daljnje pojedinosti i pod uvjetom da poštuje tu obvezu.

POGLAVLJE V.

POJEDINOSTI STANDARDNOG SPORAZUMA IZMEĐU DEPOZITARA I DRUŠTVA ZA UPRAVLJANJE

(Članak 23. stavak 5. i članak 33. stavak 5. Direktive 2009/65/EZ)

Članak 30.

Elementi koji se odnose na postupke koje trebaju poštovati strane u sporazumu

Države članice zahtijevaju da depozitar i društvo za upravljanje, navedeni u tekstu ovog poglavlja kao „strane u sporazumu”, u pisani sporazum iz članka 23. stavka 5. ili članka 33. stavka 5. Direktive 2009/65/EZ uključe barem sljedeće pojedinosti u vezi s uslugama koje pružaju strane u sporazumu i postupcima koje strane u sporazumu moraju poštovati:

- (a) opis postupaka, uključujući one koji se odnose na pohranu, koje je potrebno donijeti za svaku vrstu imovine koju UCITS povjeri depozitaru;
- (b) opis postupaka koje treba poštovati kad društvo za upravljanje namjerava izmijeniti pravila fonda ili prospekt UCITS-a i utvrđivanje kada je potrebno obavijestiti depozitara ili kada izmjena zahtijeva prethodnu suglasnost depozitara;
- (c) opis sredstava i postupaka pomoću kojih će depozitar prenijeti društvu za upravljanje sve relevantne informacije koje društvo za upravljanje treba kako bi izvršilo svoje dužnosti, uključujući opis sredstava i postupaka u vezi s korištenjem svih prava povezanih s financijskim instrumentima te sredstava i postupaka koji se primjenjuju kako bi se omogućilo društvu za upravljanje i UCITS-u da imaju pravodoban i pouzdan pristup informacijama u vezi s računima UCITS-a;
- (d) opis sredstava i postupaka pomoću kojih će depozitar imati pristup svim relevantnim informacijama koje treba kako bi izvršio svoje dužnosti;
- (e) opis postupaka pomoću kojih se depozitar može raspitati o poslovanju društva za upravljanje i ocijeniti kvalitetu prenesenih informacija, uključujući posjete na licu mjesta;
- (f) opis postupaka pomoću kojih društvo za upravljanje može preispitati uspješnost depozitara u ispunjavanju ugovornih obveza.

Članak 31.

Elementi koji se odnose na razmjenu informacija, obveze povjerljivosti i pranje novca

1. Države članice zahtijevaju da strane u sporazumu iz članka 23. stavka 5. ili članka 33. stavka 5. Direktive 2009/65/EZ u sporazum uključe najmanje sljedeće elemente koji se odnose na razmjenu informacija i obveze povjerljivosti i pranje novca:

- (a) popis svih informacija koje je potrebno razmijeniti između UCITS-a, njegovog društva za upravljanje i depozitara koje se odnose na upis, isplatu, izdavanje, poništavanje i otkup udjela UCITS-a;
- (b) obveze povjerljivosti koje se primjenjuju na strane u sporazumu;

(c) informacije o zadaćama i odgovornostima strana u sporazumu u pogledu obveza koje se odnose na sprečavanje pranja novca i financiranje terorizma, ovisno o slučaju.

2. Obveze iz stavka 1. točke (b) moraju biti oblikovane tako da ne umanjuju sposobnost nadležnog tijela matične države članice društva za upravljanje niti nadležnog tijela matične države članice UCITS-a prilikom pristupanja relevantnim dokumentima i informacijama.

Članak 32.

Elementi koji se odnose na imenovanje trećih osoba

Države članice zahtijevaju da u slučaju kad depozitar ili društvo za upravljanje namjeravaju imenovati treće osobe za obavljanje njihovih dužnosti, obje strane u sporazumu iz članka 23. stavka 5. ili članka 33. stavka 5. Direktive 2009/65/EZ u sporazum uključe najmanje sljedeće pojedinosti:

- (a) obvezu obiju strana u sporazumu, da redovito dostavljaju pojedinosti o mogućim trećim osobama koje su depozitar ili društvo za upravljanje imenovali za obavljanje njihovih dužnosti;
- (b) obvezu, da će na zahtjev jedne strane druga strana dostaviti informacije o kriterijima koji se koriste za odabir treće osobe i koracima poduzetim za praćenje aktivnosti koje obavlja odabrana treća osoba;
- (c) izjavu da na odgovornost depozitara iz članka 24. ili članka 34. Direktive 2009/65/EZ ne utječe činjenica da je trećoj osobi povjerio na pohranu svu ili dio svoje imovine.

Članak 33.

Elementi koji se odnose na moguće izmjene i raskid sporazuma

Države članice zahtijevaju od strana u sporazumu iz članka 23. stavka 5. ili članka 33. stavka 5. Direktive 2009/65/EZ da u sporazum uključe najmanje sljedeće pojedinosti koje se odnose na izmjene i dopune te raskid sporazuma:

- (a) razdoblje valjanosti sporazuma;
- (b) uvjete po kojima se sporazum može izmijeniti ili raskinuti;
- (c) uvjete koji su potrebni za olakšanje prelaska na drugog depozitara i, u tom slučaju, postupak pomoću kojeg depozitar šalje sve relevantne informacije drugom depozitaru.

Članak 34.

Mjerodavno pravo

Države članice zahtijevaju od strana u sporazumu iz članka 23. stavka 5. ili članka 33. stavka 5. Direktive 2009/65/EZ da je pravo matične države članice UCITS-a mjerodavno za taj sporazum.

Članak 35.

Elektronički prijenos informacija

U slučajevima kad su strane u sporazumu iz članka 23. stavka 5. ili članka 33. stavka 5. Direktive 2009/65/EZ suglasne da se koristi elektronički prijenos za dio ili sve informacije koje međusobno razmjenjuju, države članice zahtijevaju da takav sporazum sadrži odredbe koje osiguravaju da se o takvim informacijama vodi evidencija.

Članak 36.

Područje primjene sporazuma

Države članice mogu dopustiti da se sporazum iz članka 23. stavka 5. ili članka 33. stavka 5. Direktive 2009/65/EZ odnosi na više od jednog UCITS-a kojim upravlja društvo za upravljanje. U takvom slučaju, u sporazumu se navode UCITS-i na koje se sporazum odnosi.

Članak 37.

Sporazum o razini usluga

Države članice dopuštaju stranama u sporazumu da uključe pojediniosti o sredstvima i postupcima iz članka 30. točaka (c) i (d) u sporazum iz članka 23. stavka 5. ili članka 33. stavka 5. Direktive 2009/65/EZ ili u poseban sporazum u pisanom obliku.

POGLAVLJE VI.

UPRAVLJANJE RIZICIMA

(Članak 51. stavak 1. Direktive 2009/65/EZ)

ODJELJAK 1.

Politika upravljanja rizicima i mjerenje rizika

Članak 38.

Politika upravljanja rizicima

1. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da uspostave, provode i održavaju primjerenu i dokumentiranu politiku upravljanja rizicima koja utvrđuje rizike kojima su UCITS-i kojima upravljaju izloženi ili bi mogli biti izloženi.

Politika upravljanja rizicima obuhvaća sve postupke koji su potrebni da bi društvo za upravljanje, za svaki UCITS kojim upravlja, moglo procijeniti izloženost pojedinog UCITS-a tržišnom riziku, riziku likvidnosti i riziku druge ugovorne strane kao i izloženost UCITS-a svim drugim rizicima, uključujući operativni rizik, koji mogu biti značajni za svaki UCITS kojim upravlja.

Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da u politici upravljanja rizicima uključe najmanje sljedeće elemente:

(a) tehnike, alate i mjere koji im omogućuju usklađenost s obvezama iz članka 40. i 41.;

(b) podjelu odgovornosti u društvu za upravljanje u vezi s upravljanjem rizicima.

2. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da osiguraju da su u politici upravljanja rizicima iz stavka 1. utvrđeni uvjeti, sadržaj i učestalost izvješćivanja uprave i višeg rukovodstva te, ovisno o slučaju, nadzorne funkcije, od strane funkcije za upravljanje rizicima iz članka 12.

3. U smislu stavaka 1. i 2. države članice osiguravaju da društva za upravljanje vode računa o vrsti, opsegu i složenosti svoga poslovanja i poslovanja UCITS-a kojim upravljaju.

Članak 39.

Procjena, praćenje i preispitivanje politike upravljanja rizicima

1. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da procijene, prate i redovito preispituju:

(a) primjerenost i učinkovitost politike upravljanja rizicima te mjera, postupaka i tehnika iz članka 40. i 41.;

(b) razinu usklađenosti društva za upravljanje s politikom upravljanja rizicima te mjerama, postupcima i tehnikama iz članka 40. i 41.;

(c) primjerenost i učinkovitost mjera poduzetih za uklanjanje eventualnih nedostataka u provođenju postupka upravljanja rizicima.

2. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da obavijeste nadležna tijela u svojoj matičnoj državi članici o svim značajnim izmjenama postupka za upravljanje rizicima.

3. Države članice osiguravaju da zahtjevi propisani stavkom 1. podliježu kontinuiranom preispitivanju nadležnog tijela matične države članice društva za upravljanje, kao i prilikom izdavanja odobrenja za rad.

ODJELJAK 2.

Postupak upravljanja rizicima, izloženost riziku druge ugovorne strane i koncentracija izdavatelja

Članak 40.

Mjerenje i upravljanje rizicima

1. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da donesu primjerene i učinkovite mjere, postupke i tehnike kako bi:

- (a) u svakom trenutku mjerili i upravljali rizicima kojima su izloženi ili bi mogli biti izloženi UCITS-i kojima upravljaju izloženi ili bi mogli biti izloženi;
- (b) osigurali usklađenost s ograničenjima u pogledu ukupne izloženosti i rizika druge ugovorne strane u skladu s člancima 41. i 43.

Navedene mjere, postupci i tehnike moraju biti razmjerni vrsti, opsegu i složenosti poslovanja društava za upravljanje i UCITS-a kojima upravljaju, te u skladu s profilom rizičnosti UCITS-a.

2. U smislu stavka 1., države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da za svaki UCITS kojim upravljaju poduzmu sljedeće radnje:

- (a) osiguraju primjenu takvih mjera, postupaka i tehnika za mjerenje rizika koji su nužni kako bi osigurali da su rizici preuzetih pozicija i njihov doprinos ukupnom profilu rizičnosti točno izmjereni na temelju ispravnih i pouzdanih podataka i da su mjere, postupci i tehnike upravljanja rizicima primjereno dokumentirani;
- (b) ovisno o slučaju, provode povremena retroaktivna testiranja kako bi se preispitala valjanost mjera za mjerenje rizika koje uključuju predviđanja i procjene na temelju modela;
- (c) ovisno o slučaju, provode stres testiranja i analize scenarija radi rješavanja rizika koji proizlaze iz mogućih promjena tržišnih uvjeta koji bi mogli negativno utjecati na UCITS;
- (d) uspostave, provode i održavaju dokumentirani sustav unutarnjih ograničenja u vezi s mjerama koje se koriste za upravljanje i kontrolu relevantnih rizika za svaki UCITS, vodeći računa o svim rizicima koji mogu biti značajni za UCITS kako je to navedeno u članku 38. i osiguravajući usklađenost s profilom rizičnosti UCITS-a;
- (e) osiguravaju da je trenutačna razina rizika za svaki UCITS u skladu sa sustavom za ograničavanje rizika kako je navedeno u točki (d);
- (f) uspostave, provode i održavaju primjerene postupke koji, u slučaju stvarnih ili predviđenih kršenja u sustavu za ograničavanje rizika UCITS-a, rezultiraju pravodobnim korektivnim radnjama u najboljem interesu imatelja udjela.

3. Države članice osiguravaju da društva za upravljanje koriste primjeren postupak za upravljanje rizikom likvidnosti kako bi osigurali da je svaki UCITS kojim upravljaju u svakom trenutku usklađen s obvezama iz članka 84. stavka 1. Direktive 2009/65/EZ.

Ovisno o slučaju, društva za upravljanje provode stres testiranja koja omogućuju procjenu rizika likvidnosti UCITS-a u iznimnim okolnostima.

4. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da, za svaki UCITS kojim upravljaju, osiguraju da profil likvidnosti ulaganja UCITS-a bude u skladu s politikom isplate udjela koja je propisana u pravilima fonda ili dokumentima o osnivanju ili prospektu.

Članak 41.

Izračun ukupne izloženosti

1. Države članice zahtijevaju da društvo za upravljanje izračunava ukupnu izloženost UCITS-a kojim upravlja, u skladu s člankom 51. stavkom 3. Direktive 2009/65/EZ, na jedan od sljedećih načina:

(a) dodatnom izloženosti i učinkom financijske poluge koje je generirao UCITS kojim upravlja korištenjem izvedenih financijskih instrumenata, uključujući ugrađene izvedenice u skladu s četvrtim podstavkom članka 51. stavka 3. Direktive 2009/65/EZ, a koji ne smiju premašiti ukupnu neto vrijednosti imovine UCITS-a;

(b) tržišnim rizicima portfelja UCITS-a.

2. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da izračunaju ukupnu izloženost UCITS-a najmanje jednom dnevno.

3. Države članice mogu dopustiti društvima za upravljanje da ukupnu izloženost izračunaju korištenjem pristupa zasnovanog na obvezama, pristupa zasnovanog na rizičnosti vrijednosti ili neke druge metodologije zasnovane na naprednom mjerenju rizika prema potrebi. U smislu ove odredbe „rizičnost vrijednosti” znači mjeru najvećeg očekivanoga gubitka pri određenom stupnju pouzdanosti tijekom određenog vremenskog razdoblja.

Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da osiguraju da izabrana metoda za mjerenje ukupne izloženosti bude primjerena, vodeći računa o investicijskoj strategiji UCITS-a, vrstama i složenosti korištenih izvedenih financijskih instrumenata te udjelu izvedenih financijskih instrumenata u portfelju UCITS-a.

4. Ako UCITS, u skladu s člankom 51. stavkom 2. Direktive 2009/65/EZ, koristi tehnike i instrumente, uključujući repo ugovore ili transakcije pozajmljivanja vrijednosnih papira, s ciljem generiranja dodatnog učinka financijske poluge ili izloženosti tržišnim rizicima, države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da prilikom izračuna ukupne izloženosti uzmu u obzir ove transakcije.

Članak 42.

Pristup zasnovan na obvezama

1. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da prilikom izračuna ukupne izloženosti korištenjem pristupa zasnovanog na obvezama, primijene taj pristup na sve pozicije u izvedenim financijskim instrumentima, uključujući ugrađene izvedenice u skladu s četvrtim podstavkom članka 51. stavka 3. Direktive 2009/65/EZ, bez obzira da li se koriste kao dio opće investicijske politike UCITS-a s ciljem smanjivanja rizika ili s ciljem učinkovitog upravljanja portfeljem u skladu s člankom 51. stavkom 2. navedene Direktive.

2. Ako se pristup zasnovan na obvezama koristi za izračun ukupne izloženosti, države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da svaku poziciju u izvedenim financijskim instrumentima pretvore u tržišnu vrijednost istovjetne pozicije u temeljnoj imovini tog izvedenog financijskog instrumenta (standardni pristup zasnovan na obvezama).

Države članice mogu dopustiti društvima za upravljanje korištenje drugih metoda izračuna koje su istovjetne standardnom pristupu zasnovanom na obvezama.

3. Države članice mogu dozvoliti društvu za upravljanje da prilikom izračuna ukupne izloženosti uzmu u obzir mehanizme netiranja i zaštite od rizika, pod uvjetom da ti mehanizmi ne zanemaruju očite i značajne rizike i da dovode do jasnog smanjivanja izloženosti rizicima.

4. Ako korištenje izvedenih financijskih instrumenata ne generira dodatnu izloženost za UCITS, izloženost temeljne imovine ne treba uključiti u izračun obveze.

5. Ako se koristi pristup zasnovan na obvezama, dogovore o privremenom zaduživanju koji su zaključeni u ime UCITS-a u skladu s člankom 83. Direktive 2009/65/EZ ne treba uključiti u izračun ukupne izloženosti.

Članak 43.

Rizik druge ugovorne strane i koncentracija izdavatelja

1. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da osiguraju da rizik druge ugovorne strane koji proizlazi iz nevrštenih (OTC) izvedenih financijskih instrumenata, podliježe ograničenjima iz članka 52. Direktive 2009/65/EZ.

2. Pri izračunu izloženosti UCITS-a drugoj ugovornoj strani, u skladu s ograničenjima iz članka 52. stavka 1. Direktive 2009/65/EZ, društva za upravljanje koriste pozitivnu tržišnu vrijednost ugovora o nevrštenim (OTC) izvedenicama koji je zaključen s tom ugovornom stranom.

Društva za upravljanje mogu netirati pozicije u izvedenicama UCITS-a s istom drugom ugovornom stranom, pod uvjetom da mogu pravno izvršiti sporazume o netiranju s drugom ugovornom stranom u ime UCITS-a. Netiranje je dozvoljeno samo za nevrštene (OTC) izvedene instrumente s istom drugom ugovornom

stranom, ali nije dozvoljeno za druge eventualne izloženosti UCITS-a prema toj istoj drugoj ugovornoj strani.

3. Države članice mogu dopustiti društvima za upravljanje da smanje izloženost UCITS-a prema drugoj ugovornoj strani koja proizlazi iz transakcija neuvrštenim (OTC) izvedenicama, primitkom kolaterala. Primljeni kolateral mora biti dovoljno likvidan, tako da se može brzo prodati po cijeni približnoj njegovoj vrijednosti prije prodaje.

4. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da uzmu u obzir kolateral prilikom izračuna izloženosti riziku druge ugovorne strane u skladu s člankom 52. stavkom 1. Direktive 2009/65/EZ, kada društvo za upravljanje u ime UCITS-a prenosi kolateral na drugu ugovornu stranu izvan burze. Preneseni kolateral se može uzeti u obzir na neto osnovi samo ako je društvo za upravljanje u mogućnosti pravno izvršiti sporazume o netiranju s drugom ugovornom stranom u ime UCITS-a.

5. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da izračunavaju ograničenja koncentracije izdavatelja iz članka 52. Direktive 2009/65/EZ, na osnovi izloženosti temeljne imovine nastale korištenjem izvedenih financijskih instrumenata, u skladu s pristupom zasnovanim na obvezama.

6. U vezi s izloženošću koja proizlazi iz transakcija neuvrštenim (OTC) izvedenicama iz članka 52. stavka 2. Direktive 2009/65/EZ, države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da uključe u izračun svaku izloženost rizicima druge ugovorne strane koja se odnosi na neuvrštene (OTC) izvedenice.

ODJELJAK 3.

Postupci vrednovanja neuvrštenih (OTC) izvedenica

Članak 44.

Postupci procjene vrijednosti neuvrštenih (OTC) izvedenica

1. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da potvrde da su izloženostima UCITS-a prema neuvrštenim (OTC) izvedenicama dodijeljene fer vrijednosti koje se ne temelje samo na tržišnim kotacijama drugih ugovornih strana u transakcijama izvan burze i koje ispunjavaju kriterije utvrđene u članku 8. stavku 4. Direktive 2007/16/EZ.

2. U smislu stavka 1., društva za upravljanje uspostavljaju, provode i održavaju mjere i postupke koji osiguravaju primjereno, transparentno i fer vrednovanje izloženosti UCITS-a prema neuvrštenim (OTC) izvedenicama.

Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da osiguraju da fer vrijednost neuvrštenih (OTC) izvedenica podliježe primjerenom, točnom i neovisnom procjeni.

Mjere i postupci vrednovanja moraju biti primjereni i razmjerni vrsti i složenosti dotičnih neuvrštenih (OTC) izvedenica.

Društva za upravljanje moraju ispuniti zahtjeve iz članka 5. stavka 2. i drugog podstavka članka 23. stavka 4., kad mjere i postupci vrednovanja neuvrštenih (OTC) izvedenica uključuju obavljanje određenih aktivnosti od strane trećih osoba.

3. U smislu stavaka 1. i 2., imenuje se funkcija za upravljanje rizicima s posebnim dužnostima i odgovornostima.

4. Mjere i postupci vrednovanja iz stavka 2. moraju biti primjereno dokumentirani.

ODJELJAK 4.

Prijenos informacija o izvedenim instrumentima

Članak 45.

Izvješća o izvedenim instrumentima

1. Države članice zahtijevaju od društava za upravljanje da nadležnim tijelima svojih matičnih država članica dostavljaju najmanje jednom godišnje izvješća s informacijama koje odražavaju istinit i vjeran prikaz vrsta izvedenih instrumenata koji se koriste za svaki UCITS kojim upravljaju, rizika temeljne imovine, kvantitativnih ograničenja ulaganja i metoda odabranih za procjenu rizika povezanih s transakcijama izvedenicama.

2. Države članice osiguravaju da nadležna tijela matične države članice društva za upravljanje preispituju pravilnost i potpunost informacija iz stavka 1. te da imaju mogućnost interveniranja prema potrebi.

POGLAVLJE VII. ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 46.

Prenošenje

1. Države članice donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom najkasnije do 30. lipnja 2011. One Komisiji odmah dostavljaju tekst tih odredaba i korelacijsku tablicu između tih odredaba i ove Direktive.

Kada države članice donose ove odredbe, te odredbe prilikom njihove službene objave sadržavaju uputu na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takva uputa. Načine tog upućivanja određuju države članice.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 47.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 48.

Adresati

Ova je Direktiva upućena državama članicama.
Sastavljeno u Bruxellesu 1. srpnja 2010.

Za Komisiju
Predsjednik
José Manuel BARROSO

⁽¹⁾ SL L 302, 17.11.2009., str. 32.

⁽²⁾ SL L 145, 30.4.2004., str. 1.

⁽³⁾ SL L 241, 2.9.2006., str. 26.

⁽⁴⁾ SL L 176, 10.7.2010., str. 1.

⁽⁵⁾ SL L 96, 12.4.2003., str. 16.

⁽⁶⁾ SL L 177, 4.7.2008., str. 6.

⁽⁷⁾ SL L 79, 20.3.2007., str. 11.

⁽⁸⁾ SL L 25, 29.1.2009., str. 18.